

LATVIJAS REPUBLIKAS SATVERSMES TIESAS KOLĒGIJA

Jura Alunāna iela 1, Rīga, LV 1010

Tālrunis: 67830735, 67210274 Fakss: 67830770
e-mail: tiesa@satv.tiesa.gov.lv

LĒMUMS PAR ATTEIKŠANOS IEROSINĀT LIETU

Rīgā

2019. gada 23. maijā

Satversmes tiesas 4. kolēģija šādā sastāvā: kolēģijas priekšsēdētāja Ineta Ziemele, tiesneši Daiga Rezevska un Jānis Neimanis,

kolēģijas sēdē izskatījusi Satversmes tiesā saņemto [..] (turpmāk – Pieteikuma iesniedzējs) pieteikumu par lietas ierosināšanu (pieteikums Nr. 52/2019),

konstatēja:

1. Pieteikuma iesniedzējs lūdz Satversmes tiesu atzīt Kriminālprocesa likuma 657. panta ceturto daļu (turpmāk – apstrīdētā norma) par neatbilstošu Latvijas Republikas Satversmes (turpmāk – Satversme) 92. pantam un spēkā neesošu no pieņemšanas brīža.

2. Kriminālprocesa likuma 657. panta ceturtā daļa noteic: “Ja pieteikumā nav ietverta šā panta trešajā daļā norādītā informācija vai pieteikuma saturs attiecībā uz jau izskatītā pieteikumā norādītajiem jaunatklātajiem apstākļiem pēc būtības nav mainījies, prokurors pieņem lēmumu par pieteikuma atstāšanu bez izskatīšanas un paziņo par to pieteicējam. Lēmums nav pārsūdzams.”

3. Atbilstoši Satversmes tiesas likuma 20. panta piektajai daļai, lemjot par to, vai uz saņemtā pieteikuma pamata ir ierosināma lieta, kolēģija izvērtē, vai:

- 1) lieta ir piekritīga Satversmes tiesai;
- 2) iesniedzējs ir tiesīgs iesniegt pieteikumu;
- 3) pieteikums atbilst Satversmes tiesas likuma 18.–19.³ panta prasībām;
- 4) pieteikums nav iesniegts par jau izspriestu prasījumu;
- 5) pieteikumā ietvertais juridiskais pamatojums vai faktisko apstākļu izklāsts pēc būtības ir mainījies salīdzinājumā ar iepriekš iesniegto pieteikumu, par kuru lēmusi kolēģija.

Turklāt saskaņā ar Satversmes tiesas likuma 20. panta sesto daļu Satversmes tiesa var atteikties ierosināt lietu, ja konstitucionālajā sūdzībā sniegtais juridiskais pamatojums ir acīmredzami nepietiekams prasījuma apmierināšanai.

4. Saskaņā ar Satversmes tiesas likuma 16. panta 1. punktu Satversmes tiesa izskata lietas par likuma atbilstību Satversmei. Līdz ar to pieteikumā ietvertais prasījums ir piekritīgs Satversmes tiesai.

5. Saskaņā ar Satversmes tiesas likuma 17. panta pirmās daļas 11. punktu persona pieteikumu Satversmes tiesā var iesniegt tikai Satversmē noteikto pamattiesību aizskāruma gadījumā.

No pieteikuma un tam pievienotajiem dokumentiem izriet, ka Pieteikuma iesniedzējs ar Zemgales apgabaltiesas (datums) spriedumu kriminālprocesā (numurs) ticis atzīts par vainīgu Krimināllikuma 219. panta otrajā daļā paredzētā noziedzīgā nodarījuma izdarīšanā. Proti, Pieteikuma iesniedzējs, Valsts ieņēmumu dienestā iesniedzot valsts amatpersonu deklarācijas, kurās kļūdaini norādīti Pieteicēja ienākumi, ir norādījis nepatiesas ziņas likumā noteiktajā ienākumu, īpašuma, darījumu vai cita mantiska rakstura deklarācijā. Minētais spriedums ir stājies spēkā.

(datums) Pieteikuma iesniedzējs vērsās Jelgavas prokuratūrā ar pieteikumu par jaunatklātiem apstākļiem kriminālprocesā (numurs), norādot tajā apsvērumus, kas, pēc Pieteikuma iesniedzēja ieskata, varētu tikt uzskatīti par jaunatklātiem apstākļiem attiecīgajā kriminālprocesā. Ar Jelgavas prokuratūras

prokurora (datums) lēmumu Pieteikuma iesniedzēja pieteikums kriminālprocesa atjaunošanai saistībā ar jaunatklātiem apstākļiem atstāts bez izskatīšanas. Lēmums galvenokārt pamatots ar to, ka Pieteikuma iesniedzēja pieteikumā norādītie apsvērumi nav uzskatāmi par jaunatklātiem apstākļiem Kriminālprocesa likuma izpratnē. Atbilstoši apstrīdētajai normai minētais prokurora lēmums nav pārsūdzams. Pieteikuma iesniedzējs uzskata, ka ar apstrīdētajā normā noteikto lēmuma par pieteikuma atstāšanu bez izskatīšanas pārsūdzēšanas aizliegumu ir ierobežotas viņam Satversmes 92. pantā noteiktās pamattiesības.

Līdz ar to Pieteikuma iesniedzējs ir tiesīgs iesniegt pieteikumu Satversmes tiesā, ievērojot konstitucionālajai sūdzībai Satversmes tiesas likuma 18. un 19.² pantā noteiktās prasības.

6. Atbilstoši Satversmes tiesas likuma 19.² panta otrajai daļai persona var iesniegt konstitucionālo sūdzību Satversmes tiesai vienīgi gadījumā, ja viņa ir izmantojusi visas iespējas aizstāvēt savas tiesības ar vispārējiem tiesību aizsardzības līdzekļiem, vai arī ja personai šādu iespēju nav.

Jelgavas prokuratūras prokurora (datums) lēmums par pieteikuma kriminālprocesa atjaunošanai saistībā ar jaunatklātiem apstākļiem atstāšanu bez izskatīšanas nav pārsūdzams. Līdz ar to Pieteikuma iesniedzējam nav vispārējo tiesību aizsardzības līdzekļu, ar kuriem viņš varētu aizstāvēt savas pamattiesības.

Satversmes tiesas likuma 19.² panta ceturtais daļas otrais teikums noteic: ja nav iespēju Satversmē noteiktās pamattiesības aizstāvēt ar vispārējiem tiesību aizsardzības līdzekļiem, konstitucionālo sūdzību (pieteikumu) Satversmes tiesai var iesniegt sešu mēnešu laikā no pamattiesību aizskāruma brīža.

Konkrētajā gadījumā termiņš konstitucionālās sūdzības iesniegšanai skaitāms no dienas, kad pieņemts prokurora lēmums, proti, no (datums). Pieteikums Satversmes tiesā saņemts 2019. gada 25. aprīlī. Tādējādi minētais sešu mēnešu termiņš ir ievērots.

Līdz ar to pieteikums atbilst Satversmes tiesas likuma 19.² panta otrajā daļā un ceturtais daļas otrajā teikumā noteiktajām prasībām.

7. Satversmes tiesas likuma 18. panta pirmās daļas 4. punkts noteic, ka pieteikumā jānorāda juridiskais pamatojums. Juridiskais pamatojums Satversmes tiesas likuma izpratnē nozīmē juridisko argumentāciju, kurā pamatota konkrētas apstrīdētās normas neatbilstība pieteikumā norādītajai augstāka juridiska spēka tiesību normai.

Pieteikumā norādīts, ka apstrīdētā norma neatbilst Satversmes 92. pantam. No pieteikuma izriet Pieteikuma iesniedzēja viedoklis, ka prokurors, lemjot par pieteikuma pieņemšanu izskatīšanai, veic izmeklēšanu un analizē pieteikumu par jaunatklātiem apstākļiem pēc būtības. Proti, apstrīdētā norma pieļaujot, ka prokurors uz apstrīdētās normas pamata pieņemtā nepārsūdzamā lēmumā veic tādu izvērtējumu, kāds ietverams lēmumā par pieteikuma noraidīšanu, kuru atbilstoši Kriminālprocesa likuma 657. panta septītajai daļai ir iespējams pārsūdzēt. Tādējādi ar apstrīdēto normu Pieteikuma iesniedzējam pēc būtības esot atņemtas minētā lēmuma pārsūdzības tiesības, un apstrīdētā norma nesamērīgi ierobežojot Satversmes 92. pantā noteiktās tiesības uz taisnīgu tiesu.

Satversmes tiesa ir atzinusi, ka tiesību institūts – kriminālprocesa atjaunošana sakarā ar jaunatklātiem apstākļiem – ietilpst Satversmes 92. pantā noteikto tiesību uz taisnīgu tiesu saturā (*sk. Satversmes tiesas 2002. gada 5. marta spriedumu lietā Nr. 2001-10-01*). Minētā tiesību institūta mērķis ir nodrošināt līdzsvaru divu taisnīgas tiesas satura elementu – *res judicata* principa un taisnīga sprieduma – kolīzijas gadījumā (*sk. Satversmes tiesas 2016. gada 29. aprīļa sprieduma lietā Nr. 2015-19-01 12.4. punktu*). Tomēr no Satversmes tiesas līdzšinējās judikatūras izriet, ka tiesības uz taisnīgu tiesu negarantē tiesības pārsūdzēt jebkuru nolēmumu, tostarp prokurora pieņemtu lēmumu. Valsts pati var noteikt pārsūdzības principa apjomu saskaņā ar savu tiesību sistēmu. Likumdevējam ir tiesības noteikt pamattiesībām atbilstošu lietu izskatīšanas, tostarp lēmumu un nolēmumu pārsūdzēšanas, kārtību (*sal. sk. Satversmes tiesas 2004. gada 11. oktobra sprieduma lietā Nr. 2004-06-01 14. punktu, 2008. gada 2. jūnija sprieduma lietā Nr. 2007-22-01 18.2. punktu un 2010. gada 7. oktobra sprieduma lietā Nr. 2010-01-01 17. punktu*).

Pieteikumā nav ietverts pamatojums tam, ka no Satversmes 92. panta pirmajā teikumā noteiktajām tiesībām uz taisnīgu tiesu izrietētu tiesības pārsūdzēt arī apstrīdētajā normā paredzēto prokurora lēmumu. Tajā vien izklāstīti apsvērumi par apstrīdētās normas piemērošanu. Tādējādi pieteikumā ietvertais juridiskais pamatojums par apstrīdētās normas iespējamo neatbilstību Satversmes 92. pantam ir acīmredzami nepietiekams prasījuma apmierināšanai.

Ņemot vērā konstatēto un pamatojoties uz Satversmes tiesas likuma 20. panta sesto daļu, Satversmes tiesas 4. kolēģija

nolēma:

atteikties ierosināt lietu pēc [...] pieteikuma (pieteikums Nr. 52/2019).

Lēmums nav pārsūdzams.

Kolēģijas priekšsēdētāja

I. Ziemele